

Mycetophagus ater en Eulagius filicornis, twee nieuwe boomzwamkevers voor Nederland (Coleoptera: Mycetophagidae)

Kevin Gielen
Koen Smets

TREFWOORDEN

Dood hout, faunistiek, houtzwammen, Noord-Brabant, Zeeuws-Vlaanderen

Entomologische Berichten 80 (6): 213-219

In 2019 werden in het bos van Zeegat nabij Hulst (Zeeuws-Vlaanderen) *Mycetophagus ater* en *Eulagius filicornis* aangetroffen (Mycetophagidae). In 2020 werd *Eulagius filicornis* ook gevonden in Putte (Noord-Brabant). Beide soorten worden hier als nieuw voor Nederland gemeld. Ook een aantal nieuwe vindplaatsen in België wordt gemeld. *Mycetophagus ater* bevindt zich in Zeegat dicht bij de westelijke grens van zijn areaal, terwijl Putte voor *Eulagius filicornis* één van de meest noordelijke vindplaatsen is. Zoals hun Nederlandse familienaam reeds doet vermoeden, leven deze kevers in boomzwammen.

Inleiding

Mycetophagus ater (Reitter, 1879) (figuur 1) en *Eulagius filicornis* (Reitter, 1887) (figuur 2) behoren beide tot de familie van de boomzwamkevers (Mycetophagidae) en worden hier nieuw voor Nederland gemeld. De Europese vertegenwoordigers van de Mycetophagidae ontwikkelen zich in boomzwammen of in beschimmeld stro (Vogt 1967). Van Nederland zijn twaalf soorten in vier genera bekend (Heijerman & Aukema 2014, Tiemersma 2010). Door deze nieuwe vondsten komt het aantal *Mycetophagus*-soorten in Nederland op acht te staan en wordt er met *Eulagius filicornis* een vijfde genus aan de Mycetophagidae van Nederland toegevoegd. In deze bijdrage worden de verspreiding, de biologie en de Nederlandse en Belgische vindplaatsen van deze twee keversoorten besproken.

Verspreiding

Mycetophagus ater heeft een groot Palearctisch verspreidingsgebied van de Atlantische tot de Stille Oceaan (Nikitsky 2008). In Europa heeft de soort een discontinue verspreidingsgebied met een westelijke en oostelijke populatie (Franc 2002, Geis 1994). De soort komt voor in Bosnië-Herzegovina, Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Kroatië, Letland, Litouwen, Montenegro, Oekraïne, Oostenrijk, Polen, Roemenië, het Europese deel van Rusland, Servië, Slovakije, Slovenië, Tsjechië, Wit-Rusland, Zwitserland (Nikitsky 2008) en Estland (Süda 2009).

In België werd *Mycetophagus ater* voor het eerst gevonden in 2010, en later ook in 2011, in het Zoniënwoud bij Brussel (18 exemplaren op verschillende locaties in bosreservaat Joseph Zwaenepoel, leg. Frank Köhler & Luc Crevecoeur) (Crevecoeur & Vandekerckhove 2011, Köhler 2012). Ook op 27 mei 2020 werd de soort in dit bosreservaat gevonden in een boomzwam op een dode beuk (6 ex., leg. & coll. K. Smets). De melding van de soort uit Meerdaalwoud (Vandekerckhove et al. 2013) is foutief en slaat op de vondsten van het Zoniënwoud (L. Crevecoeur &

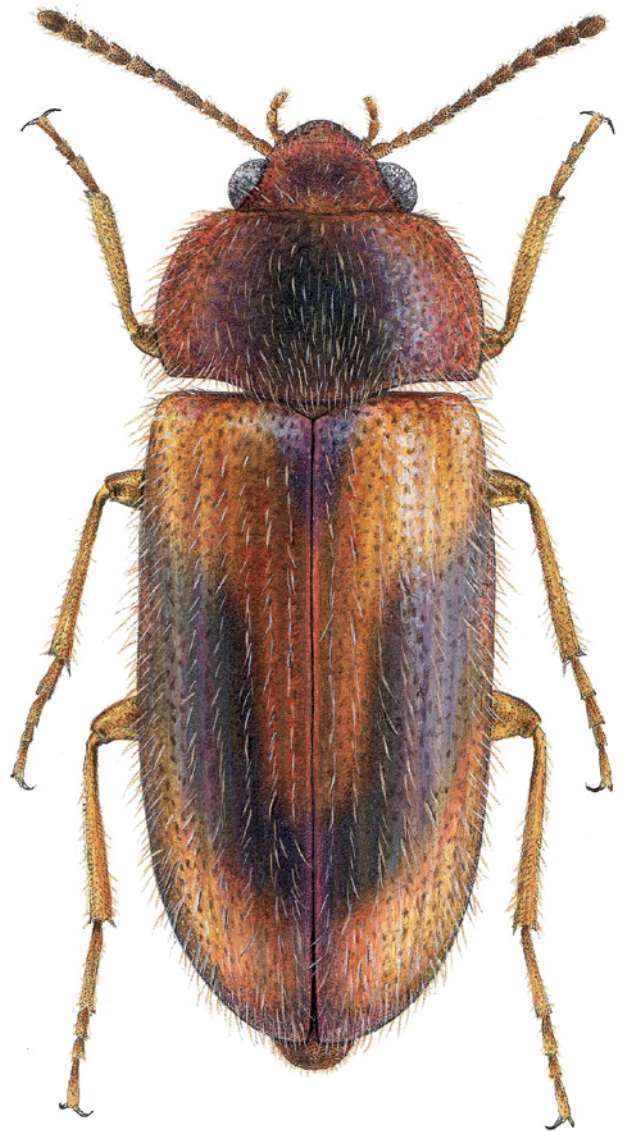
K. Vandekerckhove persoonlijke mededeling, 2019; in de begeleidende online tabel bij Vandekerckhove et al. 2013 staat het wel correct vermeld). Sindsdien werd de soort ook verschillende keren gevonden in Bos t'Ename (Oudenaarde, Oost-Vlaanderen; voor kevers één van de meest grondig onderzochte Vlaamse bossen): op 1 en 8 juni 2013 in raamvallen bij gevallen bomen, op 13 juni 2015 's nachts op een boomzwam (leg. & coll. Ph. Robben) en op 30 juni 2014 in een duivenmestval (leg. & coll. L. Crevecoeur). In 2017 werd de soort tweemaal gevangen met een raamval opgesteld naast een zwavelzwam *Laetiporus sulphureus* in het natuurreservaat Claire-Fontaine in Gouy-lez-Piéton/Godarville, provincie Henegouwen (9 en 30 juni 2017, leg. D. Ignace & P. Limbourg, coll. D. Ignace). Op 7 juli 2019 werd de soort aangetroffen in de provincie Luxemburg, Resteigne, Ellinchamp, in beukenbos onder de schors van een dode beuk *Fagus sylvatica* op mycelium van oesterzwammen *Pleurotus* (3 ex., leg. & coll. K. Smets). Dit zijn de eerste bekende vondsten van de soort in Wallonië (figuur 3).

Eulagius filicornis werd oorspronkelijk beschreven uit Algerije en komt in Noord-Afrika daarnaast ook nog in Tunesië voor (Nikitsky 2008). In Europa komt de soort voor in Frankrijk, Groot-Brittannië (Nikitsky 2008), Spanje (Recalde Irurzun & Pérez-Moreno 2007) en België (Bonamie et al. 2010). In Frankrijk werd de soort voor het eerst gevonden in 1915 in het zuidoosten van het land, maar in de tweede helft van de 20e eeuw kwamen er vooral veel vondsten bij in het zuidwesten. Sinds rond het jaar 2000 zijn er ook vondsten uit Bretagne en uit de buurt van Parijs (Rogé 2003). In Groot-Brittannië werd de soort voor het eerst gevonden ten westen van Londen in 1993, van waaruit het verspreidingsgebied van de soort verder lijkt uit te breiden in het zuidoosten van Engeland (Denton & Dodd 2013, Foster 2013).

De eerste Belgische waarneming in 2008 in bosreservaat Bellebargiebos in Waarschoot (Oost-Vlaanderen, Bonamie et al. 2010) is niet ver (33 km in vogelvlucht) verwijderd van de eerste waarneming in Nederland die hier beschreven wordt. Sinds-

1. De habitus van *Mycetophagus ater*. Resteigne (België, Luxemburg), 7.vii.2019. Illustratie naar foto: Carim Nahaboo
1. The habitus of *Mycetophagus ater*. Resteigne (Belgium, Luxemburg), 7.vii.2019. Illustration from photo: Carim Nahaboo

2. De habitus van *Eulagius filicornis*. Zeegat (Nederland, Zeeland), 14.vi.2019. Illustratie naar foto: Carim Nahaboo
2. The habitus of *Eulagius filicornis*. Zeegat (Netherlands, Zeeland), 14.vi.2019. Illustration from photo: Carim Nahaboo

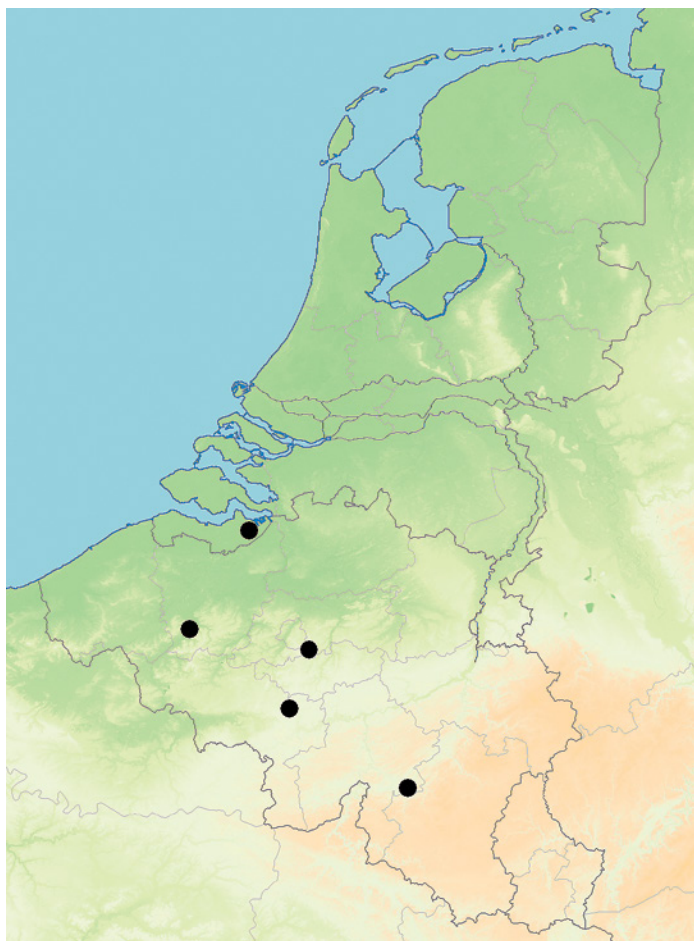
dien is de soort nog op enkele andere locaties in de provincie Oost-Vlaanderen gevonden. In Bos t'Ename (Oudenaarde, Oost-Vlaanderen) werd de soort op 30 juni 2014 gevonden in dezelfde duivenmestval als *M. ater* (leg. & coll. Luc Crevecoeur). Ook in het Kloosterbos in Wachtebeke (Oost-Vlaanderen) werd de soort in 2014 gevonden: in een val met feromonen voor *Monochamus*-boktorren (Cerambycidae) werden in augustus van dat jaar zelfs 124 exemplaren gevangen (L. Crevecoeur persoonlijke mededeling, 2019). Op 11 juni 2019 werd de soort voor de eerste maal gevonden in de provincie Antwerpen, onder de schors van een liggende dode eik *Quercus* in het Zevenbergenbos (Ranst, leg. & coll. K. Gielen). In mei en juni 2020 werd de soort in de noordwestelijke helft van de provincie Antwerpen (Brasschaat, Brecht, Lier, Lille, Rumst, Schilde, Schoten, Vosselaar, Wommelgem) en het noorden van Oost-Vlaanderen (Waasmunster, Zomergem) algemeen aangetroffen bij het kloppen van dode takken van verschillende loofboomsoorten (leg. & coll. K. Gielen & K. Smets) (figuur 4).

Een excursie op 13 juni 2020 naar Hamont-Achel in Belgisch Limburg leverde geen nieuwe vondsten op hoewel de niche van *Eulagius filicornis* wel werd aangetroffen en onderzocht. Ook in

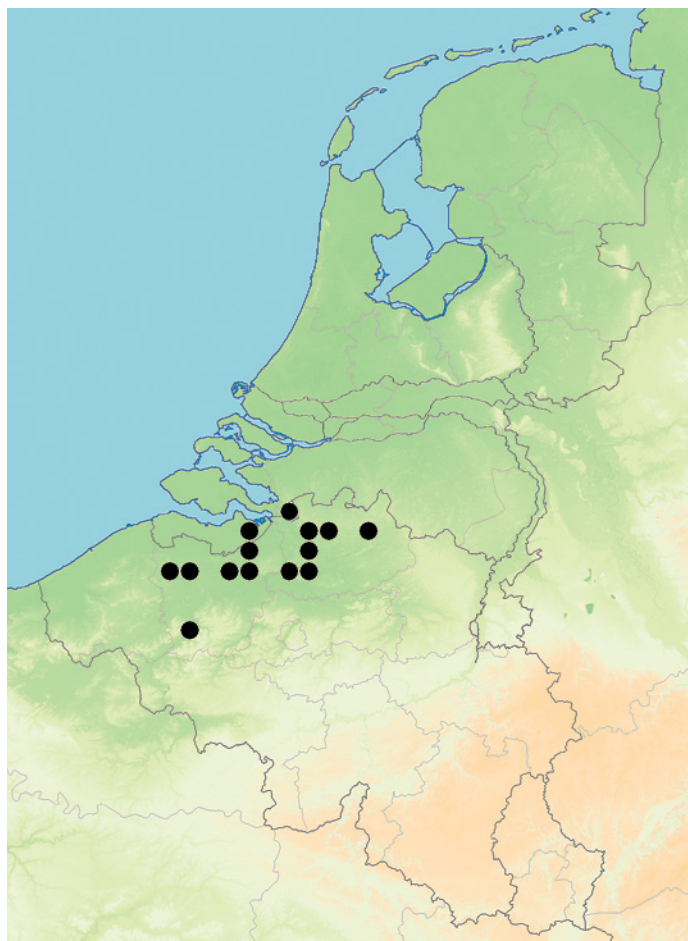
Resteigne (provincie Luxemburg) werd intensief gezocht in de niche van de soort op 1 en 20 juni 2020, maar eveneens zonder succes.

Nederlandse vondsten

Mycetophagus ater en *Eulagius filicornis* werden in de lente van 2019 aangetroffen in het bos van Zeegat nabij Hulst (Zeeland). Het gaat om een klein bosje net ten westen van Zeegat, in het noorden van de Clingepolder. Op deze locatie wordt op alle ons bekende topografische kaarten, daterend van 1850 tot nu, een lang smal bosje afgebeeld, weliswaar variërend in grootte (www.topotijdreis.nl). In de jaren 1970 werd de polder herverkaveld en zijn ook de bossen ingeplant bij het Zeegat. De plantperiode was vanaf 1977 tot en met 1985 (P. Maas persoonlijke mededeling). De Clingepolder bestaat als polder vermoedelijk al sinds de middeleeuwen. Zeker tot het eind van de 15e eeuw en waarschijnlijk nog in de 16e eeuw, bleef de onmiddellijke omgeving van Hulst een geliefd jachtgebied, vooral voor de valkenjacht. Het is echter niet duidelijk hoeveel bos er toen was. De Clingepolder werd herhaaldelijk overstroomd, zowel tijdens

3. Vindplaatsen van *Mycetophagus ater* in België en Nederland.
3. Records of *Mycetophagus ater* in Belgium and the Netherlands.

4. Vindplaatsen van *Eulagius filicornis* in België en Nederland.
4. Records of *Eulagius filicornis* in Belgium and the Netherlands.

oorlogen als bij stormvloed. Waarschijnlijk zijn de laatste (militaire) inundaties hier gebeurd in 1784 en in 1944 (Brand 1972). De precieze invloed van deze onderwaterzettingen op het bos is ons niet bekend.

De kevers werden gevonden in een jonge opstand van voornamelijk zomereik *Quercus robur* en haagbeuk *Carpinus betulus* (51,2821°N; 4,0818°E). Langs de interne bosranden staan hier en daar oude hazelaars *Corylus avellana*, mogelijk relictten van de beplanting op de oude kavelgrenzen van voor de ruilverkaveling.

Mycetophagus ater werd op 16 mei 2019 aangetroffen tijdens een eerste bezoek aan het bos door de eerste auteur. Het enige exemplaar werd gevonden op een omgevallen dode zomereik (met omtrek circa 50 cm), die tussen andere bomen was blijven hangen. De kever bevond zich op een hoogte van circa 1,7m tussen mycelium onder de schors van deze eik (figuur 5). Het tot nu toe enige Nederlandse exemplaar bevindt zich in de collectie van Naturalis Biodiversity Center (Leiden) (figuur 3).

Tijdens een tweede bezoek aan het bos van Zeegat op de warme avond van 14 juni 2019 door beide auteurs werd *Mycetophagus ater* niet opnieuw gevonden, maar *Eulagius filicornis* werd toen wel talrijk aangetroffen op verschillende locaties in hetzelfde bosje. *Eulagius filicornis* werd aangetroffen in de interne bosranden op dikke rechtopstaande dode stammen van hazelaar, aangetast met schimmels (figuur 6). Deze soort kon op dat moment ook parend worden geobserveerd. Eén exemplaar van deze voor Nederlandse nieuwe soort bevindt zich in de collectie van Naturalis, de overige gevangen exemplaren in de collecties van K. Gielen (2 exemplaren) en K. Smets (3 exemplaren).

Naar aanleiding van de talrijke vondsten van *Eulagius filicornis*

in België tijdens het voorjaar van 2020, werden op 16 juni 2020 de Clingse Bossen bij Hulst (Zeeland) (51,2621°N; 4,0779°E) en het Moretusbos in Putte bij Woensdrecht (Noord-Brabant) (51,3641°N; 4,3740°E) bezocht door beide auteurs. Op deze beide locaties werd de soort aangetroffen, wat het totale aantal gekende Nederlandse locaties voor *Eulagius filicornis* op drie brengt (figuur 4).

De Clingse Bossen liggen op 2,3 km afstand van het bos bij Zeegat, aan de zuidrand van de Clingepolder tegen de grens met Oost-Vlaanderen. Net zoals voor het bos van Zeegat worden hier op alle bekende topografische kaarten vanaf 1850 verschillende bosperceeltjes afgebeeld, variërend in grootte (www.topotijdreis.nl). In de jaren 1960 werd er meer en aaneengesloten bos aangeplant. Net ten zuiden van de Clingse Bossen ligt het Stropersbos in België (Stekene, Sint-Gillis-Waas), waar historisch gezien meer bos voorkwam (www.geopunt.be/kaart).

Eulagius filicornis werd in de Clingse Bossen aangetroffen in een grove dennenbos *Pinus sylvestris* met enkele oudere zomereiken, door middel van het kloppen van dode eikentakken onderaan de kruin van de levende eiken (2 ex., coll. K. Gielen & Naturalis). Ook op een dunne geringde Amerikaanse eik *Quercus rubra* werden 4 exemplaren gevonden (coll. K. Gielen & K. Smets).

Het Moretusbos in Putte ligt op de grens met de provincie Antwerpen en is de voortzetting van het landgoed rond Kasteel Ravenhof (Stabroek, België). Er is minstens sinds de achttiende eeuw een continuïteit van bos en lanen met bomen op deze locatie (www.topotijdreis.nl, www.geopunt.be/kaart).

Eulagius filicornis werd hier gevonden in zowel een dennenopstand als in een gemengde opstand met naald- en loofbomen (5 ex., coll. K. Gielen, K. Smets & Naturalis). Opmerkelijk hierbij

5. De vindplaats in Zeegat van *Mycetophagus ater*. Foto: Kevin Gielen
5. The location in Zeegat where *Mycetophagus ater* was found.

is dat *Eulagius filicornis* in Putte uitsluitend werd aangetroffen op dode dunne rechtopstaande Amerikaanse vogelkersen *Prunus serotina*, bezet met korstzwammen (figuur 7).

Identificatie en biologie

Mycetophagus ater (5-6 mm) is eenvoudig van alle andere Nederlandse *Mycetophagus*-soorten te onderscheiden door zijn uniform zwartbruine pronotum en elytra (figuur 1). De antennes en poten zijn uniform bruingeel of roodbruin. Alle andere Nederlandse *Mycetophagus*-soorten hebben gevlekte elytra. Er bestaat weliswaar een helemaal zwarte vorm van *Mycetophagus quadripustulatus* (var. *erythrocephalus* Er.), ons onbekend, die met de kenmerken vermeld in Rogé (1992) onderscheiden kan worden van *M. ater*.

Mycetophagus ater ontwikkelt zich in boomzwammen. Imago's en larven werden reeds gevonden in volgende zwammen: *Inonotus obliquus*, *Laetiporus sulphureus* en *Polyporus squamosus* (Nikitsky & Schigel 2004). Imago's werden gevonden op *Pleurotus ostreatus*, *Pholiota aurivella*, *Oxyporus obducens*, *Daedaleopsis tricolor*, *Corticium tephroleucum*, *Lentinus* sp., *Panus rudis*, *Inonotus radiatus*, *Bjerkandera adusta*, *Stereum* sp., *Radulum licentii* (Nikitsky 1993), *Pleurotus pulmonarius* (Kovács et al. 2000), *Fomes fomentarius*, *Piptoporus betulinus* (Nikitsky & Schigel 2004) en *Phlebia rufa* (Chachula et al. 2019). Ook de eerste Tsjechoslowaakse vondst (Franc 1989) en de recente Belgische waarneming door de tweede auteur van imago's werden gemaakt op *Pleurotus* sp. (vruchtlichamen en mycelium). Daarnaast kan *M. ater* ook gevonden worden op of in dood beschimmeld hout van verschillende loofboomsoorten (Holzinger et al. 2014). Koch (1989) vermeldt ook droge stammen van haagbeuk en losse schors van eiken als habitat, alsook vrij dunne staande dode loofbomen, en Schneider (1990) klopte de soort van zwammen op hazelaarstammen.

Mycetophagus ater wordt aangetroffen in verschillende valtypes (raamvallen, duivenmestvallen, feromoonvallen voor *Ips typographus*, lijmrings op dode bomen in bos) (Köhler 2012, Pavecicius 2019, Telnov et al. 2016, Robben, deze publicatie).

Eulagius filicornis (3,3-3,8 mm) (figuur 2) is eenvoudig van alle andere Nederlandse *Mycetophagidae* te onderscheiden, maar wordt juist daardoor niet altijd onmiddellijk herkend als lid van

deze familie. Daarenboven komt deze soort niet voor in het door de meeste coleopterologen gebruikte determinatiewerk 'Die Käfer Mitteleuropas' (Lohse & Lucht 1992, Lucht 1998, Vogt 1967). *Eulagius filicornis* heeft draadvormige antennes terwijl bij alle andere Nederlandse boomzwamkevers de antennes knotsvormig verbreden (Bonamie et al. 2010).

Eulagius filicornis ontwikkelt zich in de boomzwammen *Stereum hirsutum* en *Stereum rugosum* (Freeman 2003, Harrison 1996) en mogelijk nog andere korst- en vuurzwammen (Foster 2001).

Discussie

De vondst, in hetzelfde kleine bosje, van twee soorten *Mycetophagidae* die nog niet eerder in Nederland gevonden werden, doet een aantal vragen rijzen. Beide nieuwe soorten vertonen op internationaal vlak een zeer verschillende verspreiding en mogelijke areaaluitbreiding. *Mycetophagus ater* lijkt zich westwaarts uit te breiden, *E. filicornis* breidt zich noordwaarts uit, waarbij Centraal- en Oost-Europa vermeden lijken te worden.

Mycetophagus ater werd vroeger als een stenotope, extreem zeldzame oerwoudrelictsoort gezien (Koch 1989, Vogt 1967). Ook recent wordt ze nog als 'forest relict species sensu lato' benoemd (Eckelt et al. 2018, Müller et al. 2005). Anderzijds lijkt *M. ater* tegenwoordig meer waargenomen te worden. Dit kan zijn omdat de soort haar areaal uitbreidt en/of omdat er de laatste jaren meer onderzoek gebeurt naar fungivore kevers (Chachula et al. 2019, Franc 2002). Ook kan het zijn dat door een bosbeheer met meer aandacht voor natuurlijke processen, er tegenwoordig meer dood hout en zwammen voorkomen in de Europese bossen, en er dus meer habitat beschikbaar is voor deze groep kevers (Heetman 2016).

Ook voor *Eulagius filicornis* geldt dat de zwammen waarop de soort zich ontwikkelt een groot verspreidingsgebied hebben en tegenwoordig zeer algemeen zijn in Europa. Dit maakt samen met klimaatverandering de uitbreiding naar het noorden van *Eulagius filicornis* verklaarbaar (Freeman 2003). Deze trend wordt bevestigd door de talrijke nieuwe locaties die in de lente van 2020 werden gevonden in Oost-Vlaanderen en Antwerpen, als ook door de nieuwe locatie in Noord-Brabant.

6. De vindplaats in Zeegat van *Eulagius flicornis*. Foto: Kevin Gielen

6. The location in Zeegat where *Eulagius flicornis* was found.

De kans dat beide soorten voor de eerste maal en tegelijkertijd gevonden worden in hetzelfde bosje, lijkt erg klein en is dus waarschijnlijk een waarnemerseffect. We hebben ook toevallig op goede momenten het bos bezocht, dus een belangrijke toevalsfactor speelt hier zeker mee. Hierbij valt ook op te merken dat zowel de familie van de boomzwamkevers als de regio Zeeuws-Vlaanderen weinig onderzocht lijken in Nederland. Over onderzoek in Zeeuws-Vlaanderen is ten minste sinds het werk van Brakman in de jaren 1940-'60 niet veel meer gepubliceerd.

Het opvolgen van de fenologie en de toekomstige verdere verspreiding van beide soorten zou erg interessant zijn, zowel in Nederland als vooral ook internationaal. Intensief onderzoek naar xylobionte kevers (over een lange tijdsperiode en met

verschillende vangstechnieken zoals vallen) lijkt voor beide soorten de kans dat ze gevonden worden te verhogen (zoals in Bos t'Ename en het Zoniënwood). De nieuwe vondsten van *Eulagius flicornis* tonen aan dat de aanwezigheid van deze soort op een locatie vrij eenvoudig kan worden aangetoond door een handmatige bemonstering met klopscherm van de niche van de soort.

De nieuwe vondsten in Nederland lijken te passen in een internationale tendens van areaalveranderingen met oorzaken als klimaatopwarming en landschapsdynamiek, waarbij een veranderend bosbeheer met meer aandacht voor natuurlijke processen en dood hout een belangrijke rol lijkt te spelen (Smets et al. 2013). Er kunnen dus waarschijnlijk nog meer interessante vondsten verwacht worden in de Benelux. Hierbij

7. De vindplaats in Putte van *Eulagius flicornis*. Foto: Kevin Gielen

7. The location in Putte where *Eulagius flicornis* was found.

kunnen niet uitsluitend de gangbare determinatiesleutels (zoals Die Käfer Mitteleuropas) gebruikt worden: sommige zuidelijke soorten zoals *E. filicornis* komen hier immers niet in voor (Bonamie *et al.* 2010), waardoor er mogelijk zelfs nu al ongeïdentificeerde exemplaren in een Nederlandse collectie zitten.

Dankwoord

We wensen Luc Crevecoeur, Philip Robben, David Ignace en Pol

Limbourg te bedanken voor het doorgeven van hun niet eerder gepubliceerde Belgische vondsten van Mycetophagidae, en voor de toelating om ze hier te vermelden, en Isabelle Somville van het 'Département de la Nature et des Forêts (DNF)' voor het verlenen van de vergunning voor het natuureservaat Claire-Fontaine. Luc Crevecoeur wensen we daarnaast ook nog te bedanken voor het ontwerpen van de verspreidingskaarten voor beide soorten en Carim Nahaboo voor de illustraties van de habitus. Paul Van den Bremt en Peter Maas hielpen met het interpreteren van de geschiedenis van het bos van Zeegat.

Literatuur

- Bonamie G, Smets K & Crevecoeur L 2010. *Eulagius filicornis* (REITTER 1887) nieuw voor België (Mycetophagidae). *Atalanta* 38: 10-14.
- Brand PJ 1972. De geschiedenis van Hulst. Uitgave Stadsbestuur Hulst.
- Chachula P, Melke A, Ruta R & Szoltys H 2019. Beetles (Coleoptera) collected from polyporoid fungi in the Pieniny National Park. *Wiadomości Entomologiczne* 38: 5-46.
- Crevecoeur L & Vandekerckhove K 2011. Doodhoutkevers in Meerdaal- en Zoniënwoud: de eerste nieuwtjes. *Bosreservatennieuws* 11: 20-21.
- Denton J & Dodd S 2013. Further records of *Eulagius filicornis* (Reitter) (Mycetophagidae) including the first for Hampshire. *The Coleopterist* 22: 71.
- Eckelt A, Müller J, Bense U, Brustel H, Bussler H, Chittaro Y, Cizek L, Frei A, Holzer E, Kadej M, Kahlen M, Köhler F, Möller G, Mühle H, Sanchez A, Schaffrath U, Schmidl J, Smolis A, Szallies A, Németh T, Wurst C, Thorn S, Christensen RHB & Seibold S 2018. "Primeval forest relict beetles" of Central Europe: a set of 168 umbrella species for the protection of primeval forest remnants. *Journal of Insect Conservation* 22: 15-28.
- Foster AP 2001. *Eulagius filicornis* (Reitter) (Mycetophagidae) and other saproxylic beetles from the Maidenhead Thicket area, Berkshire. *The Coleopterist* 10: 46-47.
- Foster AP 2013. *Eulagius filicornis* (Reitter) (Mycetophagidae) in South Hampshire (VC11). *The Coleopterist* 22: 101.
- Franc V 1989. Faunistic records from Czechoslovakia: Coleoptera. *Acta Entomologica Bohemoslovaca* 86: 312.
- Franc V 2002. Beetles of the family Mycetophagidae (Coleoptera) in the Slovakian fauna. *Entomofauna carpathica* 14: 26-29.
- Freeman J-C 2003. Note sur la biologie de *Parabaptistes filicornis* Reitter (Coleoptera, Mycetophagidae). *Bulletin de la Société linnéenne de Bordeaux* 31: 27-28.
- Geis KU 1994. Bemerkenwerte Funde überwiegend xylobionter Käfer aus Südbaden. – Mitteilungen des Entomologischen Vereins Stuttgart 29: 89-91.
- Harrison TD 1996. *Eulagius filicornis* (Reitter) (Mycetophagidae) apparently established in Britain. *The Coleopterist* 4: 65-67.
- Heetman AJA 2016. Alweer een nieuwe kever voor de Nederlandse fauna: *Xylographus bostrichoides* (Coleoptera: Ciidae). *Entomologische Berichten* 76: 209-212.
- Heijerman Th & Aukema B 2014. *Mycetophagus fulvicollis*, een nieuwe boomzwamkever voor Nederland (Coleoptera: Mycetophagidae). *Entomologische Berichten* 74: 152-154.
- Holzinger WE, Frieß T, Holzer E & Mehlmauer P 2014. Xylobionte Käfer (Insecta: Coleoptera part.) in Wäldern des Biosphärenparks Wienerwald (Österreich: Niederösterreich, Wien). *Wissenschaftliche Mitteilungen Niederösterreichisches Landesmuseum* 25: 331-362.
- Koch K 1989. Die Käfer Mitteleuropas – Ökologie Band 2. Goecke & Evers.
- Köhler F 2012. Inventarisatie van dood-houtkevers in bosreservaten van Meerdaalwoud en Zoniënwoud. Report XII.2012. Koleopterologisch Forschungsbüro Frank Köhler.
- Kovács T, Hegyessy G & Merkl O 2000. Új és ritka bogarak (Coleoptera) Magyarországról II (New and rare beetles (Coleoptera) from Hungary II). *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 24: 197-203.
- Lohse GA & Lucht WH 1992. Familie Mycetophagidae. In: *Die Käfer Mitteleuropas* 13 – 2. Supplementband mit Katalogteil (Lohse GA & Lucht WH eds): 160-162. Goecke & Evers.
- Lucht W 1998. Familie Mycetophagidae. In: *Die Käfer Mitteleuropas* 15 – 4. Supplementband (Lucht W & Klausnitzer B eds): 261-262. Goecke & Evers.
- Müller J, Bussler H, Bense U, Brustel H, Flechtner G, Fowles A, Kahlen M, Möller G, Mühle H, Schmidl J & Zabransky P 2005. Urwald relict species – Saproxylic beetles indicating structural qualities and habitat tradition. *Waldoekologie online* 2: 106-113.
- Nikitsky NB 1993. Жуки-грибеды (Coleoptera, Mycetophagidae) фауны России и сопредельных стран. *Издательство Московского университета*.
- Nikitsky NB 2008. Mycetophagidae. In: *Catalogue of Palaearctic Coleoptera*, Vol. 5 (Löbl I & Smetana A eds): 51-55. Apollo Books.
- Nikitsky NB & Schigel DS 2004. Beetles in polypores of the Moscow region: checklist and ecological notes. *Entomologica Fennica* 15: 6-22.
- Pacevičius V 2019. New, insufficiently known, or rare for Lithuania species of beetles (Coleoptera) with some notes on ecology. *Biologija* 65: 1-11.
- Recalde Irurzun JI & Pérez-Moreno I 2007. Presencia de *Eulagius filicornis* (Reitter, 1887) y *Mycetophagus (Philomyces) populi* Fabricius, 1798 en la Península Ibérica y otras aportaciones sobre micetofágidos ibéricos (Coleoptera: Tenebrionoidea: Mycetophagidae). *Boletín Sociedad Entomológica Aragonesa* 40: 389-392.
- Rogé J 1992. Synopsis des espèces françaises appartenant au genre *Mycetophagus* Hellwig, 1792 (Coleoptera Mycetophagidae). *Bulletin mensuel de la Société linnéenne de Lyon* 61: 288-296.
- Rogé J 2003. Sur la répartition en France de *Parabaptistes filicornis* (Reitter, 1887). (Coleoptera, Mycetophagidae). *Bulletin de la Société linnéenne de Bordeaux* 31: 29-31.
- Schneider M 1990. Bemerkenwerte Käferfunde aus Österreich (Kärnten, Burgenland) (Coleoptera). *Koleopterologische Rundschau* 60: 139-145.
- Smets K, Drumont A & Crevecoeur L 2013. Note on the distribution of *Leptura aurulenta* Fabricius, 1792 in Belgium (Coleoptera: Cerambycidae: Lepturinae). *Bulletin van de Koninklijke Belgische Vereniging voor Entomologie* 149: 139-149.
- Süda I 2009. Metsamardikate (Coleoptera) uued liigid Eestis (New woodland beetle species (Coleoptera) in Estonian fauna). *Forestry Studies / Metsanduslikud Uurimused* 50: 98-114.
- Telnov D, Bukejs A, Gailis J, Kalniņš M, Kirejtshuk AG, Piterāns U & Savich F 2016. Contributions to the knowledge of Latvian Coleoptera. 10. *Latvijas Entomologs* 53: 89-121.
- Tiemersma Sj 2010. Mycetophagidae. In: *Catalogus van de Nederlandse kevers (Coleoptera)* (Vorst O ed). *Monografieën van de Nederlandse Entomologische Vereniging* 11: 135-136.
- Vandekerckhove K, Crèvecoeur L, Thomaes A & Köhler F 2013. Kevers van dood hout. *De Levende Natuur* 114: 182-186.
- Vogt H 1967. Familie Mycetophagidae. In: *Die Käfer Mitteleuropas* 7 (Freude H, Harde KW & Lohse GA eds): 191-196. Goecke & Evers.

Geaccepteerd: 21 september 2020

Summary

***Mycetophagus ater* and *Eulagius filicornis*, two new hairy fungus beetles for the Netherlands (Coleoptera: Mycetophagidae)**

Mycetophagus ater and *Eulagius filicornis* are reported for the first time from the Netherlands. Both species were found in 2019 near Hulst in Zeeuws-Vlaanderen, in the same small forest. *Eulagius filicornis* was also found in Noord-Brabant in 2020. Several new records are also given for Belgium, where both species were only discovered during the last decade. *Mycetophagus ater* is a primeval forest relict species with a large distribution area in Central and Eastern Europe, while *Eulagius filicornis* is a southern species spreading northwards. Both species are linked to tree fungi and rotten wood.

Kevin Gielen

Antwerpen

België

gielenkevin@hotmail.com

Koen Smets

Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Entomologie, Brussel

België